

ŠKOTSKI GRADITELJ CHARLES RENNIE MACKINTOSH

Charles Rennie Mackintosh (rođen 7. lipnja 1868. u Glasgowu, a umro 10. prosinca 1928. u Londonu) bio je poznati škotski graditelj, dizajner, grafičar i slikar. Zajedno sa svojom ženom Margaret MacDonald Mackintosh, njezinom sestrom Frances MacDonald McNair i kolegom Jamesom Herbertom McNairom osnovao je grupu The Four (četvorka), koja je uvelike utjecala na razvoj umjetnosti i graditeljstva i izvršila presudan utjecaj na *Glasgow School of Art*, pionirsku školu na području primijenjene umjetnosti i dizajna. Mackintosh je bio jedna od vodećih osoba um-

Glasgow School of Art

volumeni i jasan raspored i naizgled asketski način oblikovanja. Od 1907. do 1909. škola je dobila i knjižnicu, a interijer i namještaj također su izrađeni po nacrtu Charlesa Rennia Mackintosha (i ovdje dominiraju pravi kutovi i ravne linije).

Mackintoshovi stolci izloženi u Willow Tea Rooms u Glasgowu

jetničkih pokreta XIX. stoljeća, *Arts and Crafts* i *Art Nouveau*, i znatno je pridonio razvoju suvremenog dizajna, posebno namještaja, kakvog danas poznajemo.

Njegov je krunski rad projekt zgrade za Glasgow School of Art, u Renfrew Streetu 167. u Glasgowu, iz 1896. u kojem je pokazao sve oznake svoga rada – strogi pravokutni

Willow Tea Rooms

Willow Tea Rooms - unutrašnjost

U Art Nouveau stilu projektirao je kompletno uređenje (današnji total dizajn) za tadašnji lanac lokala za čaj – Cranston. Nakon toga projektirao je uređenje čajanke - Willow Tea Rooms u Glasgou (koja je i dan - danas jedna od atrakcija grada). Zajedno s kolegom Hughom M. B. Scottom, prihvatio se projektiranja namještaja i raznih kućanskih predmeta za njemačkog proizvođača na-

mještaja Karla Schmidta-Helleraua. Dogovor je bio da oni kao autori budu nagrađeni prema prometu, kao i to da njihova imena budu jasno istaknuta na katalogima tvornice Deutsche Werkstätten Hellerau, što je u ono doba bila potpuna novina. Njihovi su radovi prikazani na izložbi Heirat und Hausrat (Brak i kućanstvo) u Dresdenu 1903. i 1904. godine. Krajem kasnih sedamdesetih godina

prošloga stoljeća atelijer Charlesa Renniea Mackintosha u Mackintosh House u Glasgou pretvoren je u memorijalni muzej.

Mackintosh je bio vrlo aktivan i u dizajnu interijera, namještaja, tekstila i dizajna predmeta od metala. Mnoga od tih djela rezultat su zajedničkoga rada sa suprugom Margaret MacDonald. Njihov je zajednički rad bio plodonosan jer su se dekoracije njegove žene dobro slagale s osnovnim i jednostavnim pravokutnim oblicima koje je dizajnirao Mackintosh. Kao i njegov suvremenik Frank Lloyd Wright, Mackintosh je u svojim projektima dosta važnosti pridavao detaljima i izboru materijala, namještaju i opremi prostora.

Pri kraju života, razočaran stalnim sukobima u graditeljstvu, počeo je intenzivno slikati kao akvarelist, napravivši puno krajolika i studija cvijeća iz sela Walberswicka iz Suffolka, gdje se s obitelji preselio 1914. Nakon 1923. potpuno je napustio graditeljstvo, preselio se na jug Francuske i posvetio isključivo slikarstvu.

Kuća za zaljubljenika u umjetnost

Kuća za zaljubljenika u umjetnost

Posjetivši Glasgow i neka od djela Mackintosha kao graditelja, posjetila sam i *Kuću za zaljubljenika u umjetnost (House for an Art Lover)* koja je prema projektu Mackintosha izgrađena tek 1996., dakle puno godina poslije njegove smrti.

nim časopisima pa je grad Glasgow odlučio sagraditi kuću u Bellahouston parku. Izvedba je povjerena škotskom inženjeru Grahamu Roxburghu koji je gradnju započeo 1989. po originalnim Mackintoshevim nacrtima, no s primjenom suvremenih tehnologija gradnje. Cijeli je proces gradnje bio izazov i proces učenja

1996. Danas je *Kuća za zaljubljenika u umjetnost* svojim sadržajem najpopularnija atrakcija za turiste, a posebno ljubitelje graditeljstva.

Središte je kuće soba za muziciranje, vrlo dugačka i svjetla prostorija. Ton joj je blistajuće bijel sa zakrivljenim prozorima u nekoliko niša koje propuštaju obilje dnevnog svjetla u prostor. Slikovit pijanino na jednom je kraju sobe za glazbene recitale, a na drugome je kamin.

Za ovu su sobu Mackintoshi projektirali mnoštvo originalnih umjetničkih predmeta od staklenih panela i metalnih dekoracija do bordura na zidovima.

U središtu sobe za blagovanje veliki je stol i stolci s visokim naslonom kao središte obiteljskoga života u kući. Blago zakrivljeni detalji kamina i dekoracija na zidovima pokazu-

Unutrašnjost glazbene sobe

Projekt za kuću nastao je 1901. kao rad za natječaj njemačkoga časopisa za dizajn *Zeitschrift für Innendekoration* s temom velika kuća u temeljitom modernom stilu koja je izazvala tadašnje graditelje na razvoj svježih i inovativnih ideja. Mackintoshova je supruga za tu kuću projektirala dekoracije. Rezultat je bio primjer izvanrednoga dizajna kojem se svijet divio kao entuzijastičkom i naprednom s mnoštvom novina.

Iako kuća nije izgrađena za Mackintoshova života, graditeljski je svijet često spominjao projekt koji je objavljan u mnogim svjetskim struč-

Detalj sobe za blagovanje

za mnoge suvremene umjetnike i obrtnike koji su pridonijeli projektu. Kuća je završena i svečano otvorena

ju Mackintoshovu zaljubljenost u motiv ruže.

T. Vrančić